Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1197 — NGÀY THỨ SÁU 21 JUILLET 1922 - NGÀY 27 THÁNG NĂM NHUẦN ANNAM NĂM NHÂM TUẤT — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE: 208
Adresse télégraphique:
LUCTINH—SAIGON

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm.......	12$00	... 15$00
Sáu tháng...	6.50	... 8.00
Ba tháng......	3.50	... 4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ.... 0$05

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

南中日報 六省新聞

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 155-156-157 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Mayence & Cie 9, rue Tronchet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOẰNG-MƯU, chủ bút.

CÁCH LẬP SỔ THỪA-SAI

Bổn-báo chủ-bút mới tiếp thơ của M. Lâm-văn-Chánh, Rachgia, và thơ của M. Đặng-văn-Cải, ở tổng An-thủy, Giadinh, hỏi về sự chọn Thừa-sai. Bổn-báo đăng trọn hai phong thơ nguyên bổn, để cho, trước là quan trên và Tỉnh Phủ xem mà dạy làng tổng lại cho rõ ràng, sau Bổn-báo chủ-bút giải phân những điều còn mơ-hồ, nghĩa lý không minh bạch.

* * *

Rạchgiá, le 13 juillet 1922.

Kính thăm ông được phước thọ tăng long, sau xin ông làm ơn chỉ giùm cho rõ việc làm sổ thừa-sai được cử Hội-đồng quản-hạt.

Nguyên có trát quan Chủ-quận dạy làng làm sổ thừa-sai; trong trát ấy có 5 khoản nói như vầy:

1° — Người có đóng thuế điền (thuế quản hạt chớ không kể phụ-trội) bằng số hai chục đồng bạc (20 $ 00) cùng là nhiều hơn. Người nào có đứng bộ điền-thổ trong làng mà không có đứng bộ đinh trong làng thì không đem vô sổ thừa-sai;

2° — Mấy người có đứng bộ sanh-ý từ hạng nhứt tới hạng sáu và đứng bộ sanh-ý ít nữa đã 3 năm rồi.

4° — Mấy thầy Hội-đồng địa-hạt đương-niên.

6° — Mấy thầy Cai-tổng, Phó-tổng và ban-biện đương hành chánh.

7° — Mấy vị Hương-chức hội-tề đương-niên đã có làm Hương chức hội-tề ít nữa là 3 năm. Không kể Chánh-lục-bộ.

Theo mấy khoản nói trước đây thì hẹp cho dân lắm.

Ví dụ: Tôi nói đây là những người bổn-quốc trên 25 tuổi.

1° — Tên Mít ở tại làng nó đứng bộ đinh, thì nó không có điền-thổ chi hết; song nó có mua hay là khẩn đất, có đứng bộ điền làng khác và đã đóng thuế quản-hạt trên 20 $ 00. — Làng nó đứng bộ đinh, không đem tên họ nó vô sổ thừa-sai; vì nó không điền-thổ và chức phận gì theo luật buộc, thì phải. Còn làng nó có đứng bộ điền và đóng thuế quản hạt trên 20 $ 00 mà không đứng bộ đinh, thì cũng không được đam tên vào sổ thừa-sai nữa; như thế tên Mít phải tính làm sao?

2° — Dân Annam mới ra buôn bán chừng ba năm nay. Mà nếu ai đứng bộ sanh-ý chưa đủ 36 tháng thì không được làm thừa sai.

4° et 6° — Mấy thầy Hội-đồng địa-hạt mãn khóa và mấy thầy Cai phó-tổng cùng ban-biện hưu-trí và xin thôi (mà rủi bị việc tai-biến nên nghèo không đủ theo phép trát dạy) cũng phải bỏ ra không được đem tên vào sổ thừa-sai.

7° — Mấy ông Hương-chức cựu (mấy ông lão-thành) làm việc làng trên 10 năm có giấy tốt và tờ ban khen, mới xin thôi, cũng bỏ ra nữa sao? Còn mấy ông mới ra làm việc chưa đủ 36 tháng theo trát dạy cũng bỏ ra, không cho làm thừa-sai.

Nếu cứ theo trát dạy thì làng của tôi ở xa Châu-thành, dân bộ chừng 1.000 tên, địa phận rộng lớn, đo hơn mười ngàn mẫu ruộng (10.000h.000) việc buôn bán thạnh-mậu có trên 70 lá sanh ý. Mà theo trát dạy, lặc ra được có 17 tên làm thừa-sai, còn nhiều người có ăn học, có điền-thổ lớn mà không đứng bộ đinh làng ấy, nên không được làm thừa-sai nhiều lắm, nhiều lắm. Tôi nói tới 17 người được làm thừa-sai là nhờ có 11 vị hương-chức hội-tề đương-niên; nếu trừ ra thì dân có 6 người mà thôi.

1.000 tên dân bộ có 6 người được làm thừa-sai ?? Bởi vì bỏ 1· Điền-chủ đóng thuế quản hạt trên 20 $ 00 vì không đứng bộ đinh làng ấy. 2· Người buôn bán có sanh-ý từ hạng sáu dĩ thượng mà mới buôn bán từ 35 tháng nay trở lại, không đủ 3 năm trọn. 4· et 6· Mấy thầy hội-đồng cựu và cai phó-tổng cùng ban-biện cựu. 7· Mấy ông Hương-chức cựu và mấy ông hương-chức đương hành chánh mà mới làm chưa đủ 36 tháng.

Vậy xin ông ra ơn mọn chỉ giùm cho rành cho mấy người ở trong 5 điều ấy phải làm thế nào? Được làm thừa-sai hay không? Vì phần đông mấy người ấy có ăn học chức đình, mà không được làm thừa-sai, bị bỏ ra vì không đủ phép theo trát tôi nói đây: « Không đủ phép trát » vì có nhiều người đủ theo luật buộc mà cũng không được làm thừa-sai.

Cúi xin ông vì công lý ra ơn mọn chỉ cho rành được dân ngu rõ biết việc bổn phận làm dân.

Nay kính.

Lâm-văn-Chánh, (Rạchgiá).

* * *

Giadinh le 17 Juillet 1922.

Monsieur Chủ bút L. T. T. V.

Kính thăm ông đặng chữ khương-ninh, Sau xin lỗi ông cho tôi hỏi thăm một đều vì tôi là người ở xứ quê mùa và có làm chức đình chức việc làng. nên tôi có đọc báo L. T. T. V. tôi thấy có lời châu-tri của quan Thống-đốc về việc chấn chỉnh cuộc tuyển cử Hội-đồng quản-hạt và truyền dạy làm sổ thừa-sai theo mấy đều trong châu-tri:

Cho nên trí thiển của tôi tưởng như vậy thì số thừa-sai phải nhiều thập bội khi trước.

Mà sao trong tổng lựa thừa-sai nhằm có làng không được một người. Như *cai-phó-tổng hưu trí Hương-chức đương niên* làm từ bực hương-hào sắp lên tám chín năm mà chức sau chót không trên 3 năm thì chửa ra.

Còn hương-chức đương niên nào như làm Hương..... được 3 năm sắp lên thì vào sổ; còn mấy người tuy làm nhiều năm mà mới tấn cử năm 1921-1922 không được.

Xin ông trí rộng hiểu xa các nghĩa giùm cho tôi hiểu, vì tôi ở chốn quê mùa và học ít hiểu không thấu.

Tổng-an Thủy
một người đọc báo
ĐẶNG-TRUNG-CẢI

P. S. — Còn có người làm một chức 4 năm, sau lên chức khác cũng không được, tỉ như tên Hương-hào còn nhỏ làm được 3 năm thì được; còn ông Cả làm Hương-chức được 15 năm sau lên Hương-cả mới 2 năm không được vào sổ.

* * *

Cứ theo lời trong hai phong thơ trên đây, dám tưởng chắc về việc chọn thừa-sai và dựng sổ, làng tổng phần nhiều hãy còn mơ-hồ lắm lẽ. Dường ấy làm sao làng tổng lập sổ thừa-sai cho chính theo chỉ truyền của quan Thống-đốc cho đặng. Ấy cũng bởi các Tổng chưa hiểu thấu lời của các Phủ các Quận dạy, nên tổng chỉ biểu lại cho làng không rành; vậy xin quan trên ghé mắt xem qua truyền cho các Phủ các Quận dạy Tổng Làng lại nữa; nếu muốn kỳ tuyển cử nầy sổ thừa-sai không sai sót.

Thoản lại — cứ theo một hai điều ngang-ngang hỏi trong thơ trên đó mà giải ra — chỉ truyền của quan Thống-đốc rành rẽ, cớ sao làng tổng còn mơ hồ.

1· — Như tên Mít đứng bộ đinh trong làng An-nhơn Gia-định, mà không điền viên chi trong làng An-nhơn, song có điền viên trong tỉnh Thủ-dầu-một; giả thuế hằng niên đóng trên lệ buộc, thì Thủ-dầu-một không đem Mít vào sổ Thừa-sai thì phải, chớ làng An-nhơn tưởng phải đem tên Mít vào sổ mới trúng phép cho; vì Mít đứng bộ đinh tại làng An-nhơn, có đóng thuế Quản hạt trên 20 đồng tại Thủ dầu-một, có biên lai làm chứng. Cớ sao làng An-nhơn cũng chẳng chịu đem Mít vào sổ như Thủ-dầu-một; làm ra Mít đủ phép làm Thừa-sai, lại bị mất quyền, xem ra như một tên dân binh-bồng, không nhập vào hàm ân nào hết?

2· — Thuế Sanh-Ý, tưởng khi lệ buộc hạng nhứt hạng nhì khác hơn hạng năm hạng sáu, chớ chẳng phải buộc những thương nhân đứng Sanh-ý hạng nào cũng phải đủ ba năm.

3· — Lệ buộc Hương-chức hội-tề phải được ba năm mới được làm thừa-sai. Như Xoài mới làm Xã một năm thì không đặng làm thừa-sai hay sao? Nếu kể vậy, e khi có chỗ lầm; tưởng phải kể mấy năm Xoài làm Hương hào (cũng là chức hội tệ) kia nữa chớ; nghĩa là phải kể mấy năm chức cũ, miễn chức cũ ấy cũng chức trong hội-tề, chớ chẳng phải kể nội một chức mới sau nầy đâu.

Mà làm làng làm tổng sao lạ vậy? Việc chi có chỉ truyền còn mơ hồ, hiểu không thấu đáo, phải đến hay là tư tờ tới Tỉnh, tới Phủ, hay là tới Quận mà hỏi ra cho minh bạch chớ; cớ sao lại để vậy mà làm sai lầm, thiệt cho phận người có quyền mà bị làng làm sai lầm mà mất. Không hiểu hỏi lại cho hiểu, quan nào hẹp lượng hay sao? Không rành hỏi lại cho rành, quan nào đi quở trách hay là phạt tạ chi sao mà sợ?

Mảng có cái tánh khiêm nhượng quá lẽ mà ra sợ sệt vậy hoài!

CHỦ-BÚT.

TẤN KỊCH TẠI HANOI

Muốn liên-lạc tình thân ái
Muốn tổ-chức cuộc công-thương
Nên đi xem hội nầy

Dưới bầu trời, trên mặt đất, cuộc trần-thiết của Tạo-công sắp bày ra không biết hằng-hà sa-số nào mà kể cho hết: trên thì có nhựt-nguyệt tinh-thần, dưới thì có giang-sơn thảo-mộc v. v... kỳ-trung lại có muôn loài sanh-sanh hóa hóa ở lẫn lộn nhau, trong muôn loài chỉ có loài người là khôn ngoan sắc-sảo; trông kỷ ra thời cái thế-giới nầy vì chẳng khác một cái trường hát của ông Tạo-hóa vậy. Kìa như nhựt-nguyệt tinh-thần, giang-sơn thảo mộc v. v..., cùng trong có loài người loài vật, ấy có phải đồ sắm đề trần-thiết và kép hát của ông bầu Tạo-hóa đó chăng? Cái lý-tưởng thế, tưởng cũng đích-xác lắm chớ!

Thật vậy, trước mắt ta đây giống sanh có linh-động hơn muôn loài, coi có cái gì kỳ-kỳ quái-quái—năm nay vầy, sang năm khác, đời nầy vầy, đời nọ khác, như cái lớp tuồng của con người ấy chăng? Có cuộc trần-thiết nào lớn lao đẹp đẽ thướng thướng ở trước mắt ta, nay dời mai đổi như giang-sơn thảo-mộc, nhựt-nguyệt tinh-thần ấy chăng? Thật, một chốn kịch-trường lớn-lao hết sức, đời-đời kiếp-kiếp, càng xem càng hay, càng nghĩ càng ngộ cho một cái trường hát toàn những đồ thiệt: những người sanh trên đời, có chi có ý chừng nào lại càng ưa đi xem hát-bội của ông bầu Tạo-hóa hơn là xem hát-bội của mấy ông bầu. . . . . v. v. . .; mà xem chừng nào thì cái tinh-thần con người ta nó bắt hượt-động hưng-khởi một cách hùng-tráng hoanh-liệt vô-song, rồi trở nên người siêu-quần bạt-tụy lạ dường. Thật vậy, ta thử xem lịch-sử xưa nay của các nước ghi để lại đó, coi có phải những đứng tạo nên công-nghiệp vĩ-đại lưu-danh đời-đời kiếp-kiếp cho người sùng-bái đó toàn là người bạc-thiệp giang-sơn gieo mình ngoài xứ xa nước lạ mà đi coi hát-bội của ông bầu Tạo-hóa chăng? Tôi dám đoán rằng phải lắm vậy. Đi coi hát-bội của bầu Tạo-hóa, không những làm cho tinh-thần mình hượt-động, trí khôn mình mở mang mà thôi đâu, mình coi được nhiều tấn tuồn chừng nào thì cái trí khôn của mình đủ làm cho dân mình giàu nước mình mạnh, lần lần có đủ trí đủ lực mà chen lấn với người ta trong cái trường hát lớn-lao nầy mà khỏi bị ai xô ai lấn. Thật cái trường hát của ông Tạo-hóa, quí hóa thay! đẹp đẽ thay!

Thôi, nghỉ mình phận mỏng cánh chuồn, đâu dám địch-thể với những tay có cang-đởm xưa nay cái thân đã lảo-luyện trong cái trường hát của ông bầu Tạo-hóa chúng đà biết mặt, sử còn nêu danh đó; ta chỉ đi coi cái gánh hát chập của ta đây, bắt đầu trông từ bến Bến-nghé lố ra tới hòn Cấp, thì đã thấy được một lớp trần-thiết của Tạo-công khéo-léo vô cùng, nào là non cao chớn-chở, nào là biển rộng minh-mông, như hoa kết gấm thêu, như mây trong tuyết sáng: từ Cấp lần lần ra đến bến Hải-phòng, ôi, biết bao nhiêu là bức tranh xinh lịch! thật cũng khá lắm vậy. Ấy là ta đi coi lớp trần-thiết của ông bầu Trời đó.

Nay sẵn dịp ngoài Hanoi lại có diễn một tấn văn-kịch, bản tuồng cứ theo chương-trình thì vui lắm, là ai ai cũng đến hội tại đấy mà diễn một tấn tuồn Sĩ, Nông, Công, Cổ, cho đến bách-ban kỹ-nghệ gì đều đủ cả, mà phần đông kép là người nước Annam ta làm tuồn, nhà-nước Đại-Pháp đánh chầu, thật là một tấn tuồng nên coi lắm. Khởi hát kể từ ngày **1 Décembre tới 15 Décembre** *thì mãng.*

Hỡi nhà phú-hộ hào-gia,

Hỡi nhà nông-công thương-mãi trong Nam!

Tưởng không có cơ-hội nào bằng cơ hội nầy là cái cơ-hội làm cho Bắc-Nam đậm tình thân-ái, tổ-chức cuộc công-thương, và không những đi xem hội nầy là hội để khai-dân-trí, quản-dân-tài làm cho đường kinh-tế nước ta một ngày một thạnh-vượng, mà rồi đây cái chủ nghĩa đồng-công đồng-đức của dân ta cũng do ấy mà kết-cấu nên được nữa.

Nên đi thay, nên đi thay!
Đi cho biết đó biết đây,
Một người một ngã có ngày nào thương.
Bắc Nam sớm kết một đường.

Tân-Tân.

Vô-tuyến điện

Paris ngày 11 Juillet 1922

Rút-xi

Ở thành La Haye, giữa hội-đồng bàn ủy-viên xét vấn-đề tài-chánh, phái-bộ Rút-xi nói rằng không thể công nhận những đều buộc về nợ cũ.

Bordeaux, ngày 12 Juillet

Đại-yến

Hôm thứ hai, ông Poincaré thết đại-yến ở dinh ngoại-giao đường quai d'Orsay tiếp đức Đại-nam Hoàng-đế.

Chất-vấn Rút xi

Báo Le Temps nói rằng ngày thứ tư các đại-biểu sẽ giáp-mặt phái-bộ Rút-xi để chất-vấn giữa hội-đồng hai bàn ủy-viên xét việc tư-sản và vấn-đề tài-chánh nhiều câu, nhứt là sẽ hỏi Rút-xi có công nhận quyền làm chủ của những người nguyên là điền-chủ ở Rút-xi không.

Hội-nghị phi cơ

Ngày thứ ba đã nhóm kỳ hội thứ nhứt của Hội-nghị Phi-cơ vạn-quốc. Hội nầy do mười nước lập ra, trong số mười nước có Pháp-quốc, Ăng-lê và Nhựt-bổn, ở tờ nghị ước ngày 13 Octobre 1919. Ông Poincaré làm nghị-trưởng, lúc khai hội thời chào các đại-biểu đến dự nghị để làm cho những đều hội-nghị sẽ làm ra được giá-trị nhiều. Ông Flandin, Thị-lang lãnh bộ Phi-cơ được cử làm nghị-trưởng.

Phi cơ nổ

Một chiếc khí-cầu Phi-cơ (dirigeable) ở bên Ăng-lê đem sang hôm tháng tư rồi nổ ra, hư nát cả, kho trữ Phi-cơ ấy cũng liêu-điêu không nghe rằng có người bị hại.

Paris, ngày 15 Juillet

Đức Khải-Định

Đức Khải Định dự xem cuộc điểm binh ngày 14 Juillet tại Longchamp.

LUẬN VỀ NHÂN

Con người thuở cha mẹ sơ sanh thì cái lương tâm từ-thiện, nếu có sanh ra tánh độc-ác là duy tại lớn khôn bởi cớ dốt nát không thấy đặng những đều nghị luận phải trái của các đấng hiền nhân, cùng là bị những đều vật dục sở tế, khí bẩm sở cầu. Bởi đó hóa ra lòng ám muội, thấy kẻ làm phải chẳng hay bắt chước mà suy nghĩ trong các việc làm được có cân phân tội phước. Còn người ăn học tai nghe rõ, mắt thấy xa mà làm việc ấy đặng là tại cái tánh của người tham quấy. Nhưng mà trong hai việc ấy cũng có người nhơn cùng người bất nhơn.

Từ xưa đến nay, người sang người hèn, người giàu người khó, hễ cái lòng người có nhơn thì chẳng hạng là bực nào cũng đều làm được; song tại cái ý riêng của mỗi người muốn làm cùng chẳng muốn làm mà thôi.

Bởi vậy có nhiều người không rõ vì cớ làm sao mà kẻ nghèo hèn lại có chí làm nhơn, thấy kẻ khó thì yêu thương, dầu cho trong lưng không có một đồng, tùng rối cách nào cũng kiếm thế mà tư trợ; gặp người lâm nàn thì cứu vớt, dầu cho cái thân cực nhọc cho mấy cũng liều. Ấy mới trúng theo đạo làm người. Kẻ sĩ, mà có chí với những người mà có lòng nhơn, thì chẳng hề tham sống mà hại người; thà liều chết để mà làm cho nên việc nhơn ấy thì hơn. Cho nên mới có đều vi phú bất nhơn. Còn những người làm sao đã giàu có muôn phần lại có ý bất nhơn, ai đói rách chẳng màng, ai nghèo trối kệ, một đồng không thí, nửa đồng không nới, cứ bức sách cho đầy túi thì hơn; còn như người thân-thích láng diềng thì cũng đồng trên đè đồng dưới, làm cho người nghèo kêu rêu vang siết, dẫu lỗ tai có nghe thì lại lựa lời nói đở cho qua: « Tu nhơn đức già đời cũng chết, ở bạo tàng tận số cũng không còn, miễn một đời khỏi họa thì hay hơn, công đâu mà hao hơi tốn của.» Ấy ai nghĩ như vậy mà coi có phải là tại cái lòng người muốn ích kỷ mà tưởng sái hay không?

Chớ xét ra cho đến thì là khắc bạc thành gia lý vô cửu hưởng, những đều ăn ở khắc bạc thiên-hạ, cho vay một vốn chín mười lời; vào già lớn ra già nhỏ; cùng là bắt kẻ mắc nợ đến mảng-nhiết ráo lời, lấy cớ ấy mà làm cho nên nhà nên cửa thì có lẽ nào trời có để hưởng được lâu dài đâu; dầu mà có phần an hưởng trọn đời, thì con cháu sau cũng khiến cho nó giữ chẳng được. Vì phú bất nhơn là vậy đó.

Đã biết người có nhơn cùng người bất nhơn chung cuộc rồi cũng không ai lột da mà sống đời đặng, duy có một đều là chết rồi cái tiếng để lại được thơm, có người thương tiếc nhắc nhở; chớ như chết mà còn tiếng nhơ; người đi qua nhiết, người đi lại mắng thì có ích chi đâu.

Suy theo bổn phận con người ở đời, một lẽ nhơn cùng một lẽ bất nhơn chẳng khá chẳng rõ.

Vả chăng cái nghĩa nhơn là: cha con mà biết thương nhau trong cơn hẩm-hút, anh em mà biết xét nhau trong cơn ấm lạnh; bậu bạn mà biết giúp nhau trong cơn hiểm nghèo; chồng vợ mà biết thương nhau trong hồi cơ cẩn. Trước phải lấy lòng nhơn mà ở cùng người quyến thuộc của mình cho trọn, sau mới đem ra mà rải khắp cùng người.

Trong việc làm nhơn chẳng luận giàu nghèo; thoản như thấy người ta sa cơ thất thế hay là nguy khốn đều chi, thì phải trải tấm lòng nhân ra tay tế độ. Nhưng mà trong cái việc tế cấp cho kẻ cơ hàng khốn đốn chẳng luận là phải móc ráo túi mình mà đưa hết cho kẻ ấy mới gọi là nhơn, miễn là trong cái lòng mình bố thí mà cho có nhứt điểm nhiệc tâm, dầu ít dầu nhiều cũng phải.

Lại cũng chẳng khá trọng tài khinh ngãi, thị phú khi bần, ỷ chúng hiếp cô, muốn cho mình sang mà chẳng đoái đến phận ai, làm cho mình trọng mà không màng kẻ khác. Tỉ như gặp người đương sa cơ thất thế, lại kiếm cách đè thêm, thấy kẻ mắc nàn, lại kiếm phương gieo họa, không thì a-dua theo kẻ dữ đặng hảm hại người lành, bằng không thì bưng bợ chốn quyền môn mà khi nhà nghèo khổ.

Ví dụ: như mình ra làm quan, xảy gặp cơn nước loạn, nếu biết đặng người nào có tài tế thế thì tiến cử kẻ ấy ra phò vua vực nước, cho khỏi đồ thán, đảo huyền. Hay là mình đã giàu có dinh mưu rồi, mà thấy kẻ thất thời không phương thế làm ăn, thì lập thế nào mà làm cho kẻ ấy nên người, chớ có sanh tánh đố hiền tật năng, ganh hiền ghét ngỏ, cứ lo sợ có một lẽ người ta hơn mình mà đam lòng yểm ẩn, chôn sống những bực hiền tài, để cho nhà hư, nước mất. Có câu rằng: *Vì thiên-hạ đắc nhơn giả vị chi chơn.*

Tài.

Đông-Pháp Thời-sự

Tăng tiền phố lên quá phép

Vì có đơn mạo danh vào thưa một người clerc nô-te Manicam về việc tăng tiền phố lên quá phép, nên quan Biện-lý có ra lịnh mở đường tra xét.

Vẫn tên chà Pégéniappa có nhiều căn-phố giao cho chà Nadimouttou góp tiền, đến khi chà Nadimouttou về Miền-dưới lại giao lại cho Manicam góp. Vì vậy mà tên Manicam tăng tiền phố lên mãi, như căn phố 47 ở đường Mac-Mahon cách trong 4 tháng mà nó tăng lên 40 đồng rồi 70 đồng rồi 90 đồng.

Vì Tòa xét việc rõ ràng như vậy nên gởi tên Manicam vào khám đường.

Miếng cũ

Có tên Tô-Thơ quảng-lý có giấy thay mặt cho hội Quan-Hàng Hiệu-ký, huởi về Thủng-xáng, nên sang đoạt của hội 2.242 đồng hàng hóa và 5.014 đồng bạc.

Tên nầy lại có một cái tiệm gạo nho nhỏ ở tại Cholon. Nghe nói tên khách đang chờ tàu về đào tị.

Già mà còn ăn-cướp

Tục thường nói ngựa quen đường cũ và ăn-cắp quen tay, thật là hai câu tục ngữ nói không sai. Có tên Trương-văn-Tàu, buổi thanh-niên vẫn là một tay cướp giựt đã có tiền án nhiều rồi, đến nay tuổi đã 71 mà chưa cải ác tùng thiện, lại còn dám đón giựt của Lê-thị-Nhan một chiếc vàng. Thật là cướp giựt nghề da!

Tại Tòa Saigon

Tình ôi! là Tình!

Sớm mai ngày hôm qua tại Tòa hình có xử một vụ như vầy nghĩ ra cũng là lạ.

Vẫn trước khi Tòa kêu xử, thì tôi thấy trong đám đông có một thầy nho-nhỏ ăn mặc u-oe, bộ tướng tuồn như một vị quan chi chi vậy, ai thấy cũng không dám ngó ngay, ai dè đến chừng Tòa kêu hỏi, mới hay việc thầy ấy bị cáo như vầy: Thầy ấy tên là Cao-v-B... giúp việc tại hãng buôn Jacques & Cie, người có làm tình với một cô đó tên.... Trong lúc tình còn mặn, duyên còn nồng, thầy ta mượn tiền-bạc và đồ-đạc đam cầm mà xài. — Đến sau không phương cạy gỡ nữa sao đó, thầy ta đánh đập cô nọ, nên cô nọ bực mình bèn vô Tòa hình mà thưa.

Tòa xử thầy Cao-văn-B... 15 quan tiền vạ khi ra ngoài thầy ta lại hăm cô nọ: *Để mày coi tao*, làm cho cô nọ phải trở vô Tòa mà thưa nữa.

Nghĩ ra cũng ngộ cho đời Sở-khanh khi trước, việc của gã làm mà hởi còn truyền đến nay.

Ăn-trộm

Càibè. — Hồi 11 giờ khuya, đêm 21 tháng năm nhuần Annam có đạo chích đến viếng nhà cai thị-Lầu, ở làng Phú-sơn, đạo chích đào hầm rồi mà chưa kịp vô, kế người nhà hay la ó lên đạo chích dông đi mất. Thường thường hễ lúc tối trời thì đạo chích thả như chuột bầy theo lối đường mương mà kiếm ăn; vậy thì khá phòng đặng lúc tối trời đổi ngày ra đêm, có lẽ yên nhà không lo mất của. Còn Hương-quản làng Phú-sơn cũng nên chước-lượng thế nào mà trừ đạo chích cho bá gia nhờ.

Gia bần thê cầu khứ

Tên Đặng-văn-Thà đến làng Phú-sơn mà phát tờ cớ rằng: Vợ nó là Trần-thị-Sâm

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỎI NGƯỜI ANNAM

Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa thuốc rồi và thuốc trái đất xứ Algérie mà hút, thì tức là đứng để thổ nặng Algérie quá thiệt là có thổ nặng Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu **Trái-Đất**

trốn đi theo tên Nguyễn-văn-Bền qua (Trà-ban) hai Rạchgiá ở mà làm ăn. Vì một sự nghèo của tên Thà, mà vợ dành bội nghĩa vong phu, thấy chồng nghèo khổ bỏ đi theo người khác. Vợ chồng tên Thà nầy ở với nhau 16 năm trường có sanh đặng một đứa con trai 14 tuổi, nay vì một sự nghèo mà đức nghĩa tàu khang không trọn đạo vợ chồng, rất ngán ngẩm thay cho tình đời điên đảo.

Tòa Đại-hình Saigon

Toàn sát nhơn

Sự tích như vầy : Ngày 1er mars 1922, lối 7 giờ sáng tên Hồ-văn-Huấn người làng Dược-lập (Cholon) tưới thuốc xong rồi ngồi xuống sửa giày bị đứt dây. Lúc ấy tên Nguyễn-văn-Xiêu tay cầm một con dao, đến hỏi mượn ký xát đất. Huấn trả lời rằng không có ký. Xiêu thấy giận chạy đuổi theo Huấn tại nhà Huấn té xiêu xuống. Cha tên Huấn là tên Nên nghe la chạy lại rượt thì Xiêu chạy về nhà tên Trần-văn-Chánh. Xiêu chạy đại vào gặp hai đứa con tên Chánh đương ngồi ăn cơm, chém chí chúng nó rồi chạy qua. Chạy một khúc đường nó đứng lại tính cắt hong mà tự tử. Lúc ấy người ta chạy theo kịp, bắt nó.

Tra ra, nó chịu thiệt sự và nói rằng nó có ý giết tên Huấn và tên Chánh mà thôi, chớ không oán hận chi con tên Chánh. Nó chém ấy là chém lầm Nguyễn-như cuộc đảm chém ấy như vậy :

Trong làng có tên Nguyễn-văn-Sẽ mất heo, đi thưa. Mẹ đường tra vấn tới người ta nghi cho Xiêu ăn trộm heo. Xiêu tức mình nghi cho Huấn và Chánh kẻ rạch cho nên oán mà chém. Tỏ ra kiêm Chánh không gặp anh ta chém đại mấy đứa con của Chánh.

Tòa xử Nguyễn-văn-Xiêu 10 năm khổ sai và 5 tội toàn sát nhơn.

Đánh chết người

Sự tích : Ngày 21 janvier rồi, tên Kiều-thị-Nghi năm tại nhà mẹ chồng là Nguyễn-thị-Chỉ ở làng Long-hòa (Gia-định) mà chết. Tiếng đồn Thị-Nghi bị giết, nói rằng bữa trước đánh bài rầy rà thế nào đó.Thị-Nghi bị một đạp vào bụng vẻ đau rồi chết luôn.

Quan Lương-y Buffon mổ tử-thi nói rằng có lẽ Thị-Nghi bị đạp ở bụng mà thác.

Tra ra thì quả chiều hôm trước vì chuyện cơ-bạc mà Thị-Nghi có cải lẫy với em chồng là tên Thượng gọi là Sồi. em chồng gái là Lê-thị-Ngạn, người anh em ban đi (hay là cô cậu, chú bác) là tên Tường và em tên Tường là Thị-Nữ. Tên Thượng khai rằng trong lúc cải cọ nó có quyết đạp Thị-Nghi một đạp nơi bụng song đạp không trúng nhằm chỉ dâu lại trúng nhằm chảu ruột mình đứng gần đó.

Vụ nầy khó mà biện bạch ngay gian được, vì trong đám nầy mấy người chứng đều là bà con của Thượng cho nên không lẽ để cho Thượng bị gia hình. Vậy cho nên thầy đều khai rằng Thị-Nghi chạy đợ theo bờ ruộng, sụp chơn mà té. Duy có bà già chồng Thị-Nghi thì nói rằng Thị-Nghi có té trên bờ ruộng.

Hỏi lại quan Lương-y khán nghiệm tử-thi, ông có đoán cho Thị-Nghi bị té mà chết, không thì ông nói nghỉ quyết cho bị đạ mà chết.

Quan Trang-sự Lacouture bào-chữa cho tên Thượng.

Quan phó Chưởng-lý buộc theo luật nhưng xét vì tên Thượng không tiền án lại không có ý sát nhơn nên xin Tòa Châm-chế.

Tòa làm án Trần-văn-Thượng kêu là Sồi 2 năm tù; án treo.

Rơm-lửa chạnh lòng(1)

(THU CHI TÂM)

Rơm-lửa chạnh lòng (1) (Thu chi tâm)

Trời có bốn mùa, duy mùa Xuân giành giải nhứt, thế thì : Xuân là khoái đẹp hơn các mùa; chỉnh thấy: bầu trời thanh bạch, muôn tía ngàn hồng phô phới mưa nhuần, hây hây gió mát. trăm hoa đua nở, cây trái um sê, lại thêm : Cỏ non xanh tận chơn trời, mắt trông tới tợ bóc tranh thơ khéo, lại là lúc tía thóc dầy bồ, bạc liền đầy túi người phới phới, chốn chốn vui chơi, mà chơi phải nhiều là : Vậy lỗ hầy đoán ba, đăng cô mẹ, gà, cào, phé; cho đến sức, mà còn tửu điếm trà đình, ngõa ngôô say đếm. Thậm chí : chưa mấn xuân đã thấy nhiều người : Công tử đùng » quen thói bốc rời, trăm ngàn đổ nhứt, quên phúc gia đao, chừng nhỏ lại, túi vẫn . . . Vẫng hơi đồng liền đổi vui ra buồn, hả ban thẩm trang :

Phải chi : dương lúc xuân, hễ biết xuân là khoái đẹp bao nhiêu, thì bỏ đắp cái xuân bấy nhiêu, và qui trọng bấy nhiêu : phải thu trữ lúa tiền, vung trồng cây trái, sắn lúa trước tình phòng cơ, sẵn tiền mau toan đanh nghiệp; đừng sang hạ thu mà lo hưởng. Ấy là : hữu tiền thường kỳ vô tiền nhựt, an lạc tu phòng loạn bình thời, dặng vậy, đâu thu cũng là xuân.

Bước qua thu, thì thấy cây cỏ úa xạo nước nôi lìm nhìm, thêm những : tràng thanh nước biếc; làm gương soi tráng sĩ võ nhan, nhài nhài ve đờn trỗi giọng gheo hồng anh thiết vân ; đêm khuya trời tịnh, nền chẳng có ngọn gió thổi lao rao lần vời tiếng đồng hồ kêu các các thì chẳng nghe chi khác hơn là một da nhát thiên nhiên, cần muôn loài trong xướng hoa ;

Thêm thay ! đến lúc nầy, gặp cảnh nầy, trời nầy, mà tôi đã bết biếu lại con làm vắp đồng cống đồng nơ, ngội nhớ lại lúc chơi hồi xai phí, ai là người gan rượt nào mà chẳng động niềm ?

Nhứt là khách đa tình nhớ mấy lúc ca vai kề vế, cợt phấn cười son, mấy mưa đánh đỗ, non biển nặng nguyền, biển ái thề thuyền tình, mặc sức dời đào con sông sắc, ôi bấy giờ ngồi một mình trong đêm vắng mà nghĩ những đều, lòng nào mà chẳng bồi hồi lại lăng.

Thiệt là : Cảnh nào cảnh chẳng đeo sầu ! Hỏi ban thanh niên! khá nhớ rằng: thanh xuân bất tái; vậy thì cái lộc tuổi xanh chưa buộc lấy gia-thê đái tử, hết ai còn, phung chạ loạn chung, nay sớm giấc điệp, ta bề xắp xê, lăng phí ngày giờ tua sớm hồi đầu, đặng lo thương mối canh nông, kỷ nghệ, kẻo về tay người khác thâu cả lợi quyền, và phải biết rằng : nếu tạo vật sắm ta nên vóc, thì phải có trách nhậm chi, thử xem, cũng như mỗi chức chi của nhà nước ban ra, mỗi đều có phận sự, nhứt là bọn học sanh, nên gắn sức ôn nhuần kinh sử, cho tối nghiệp thành tài, rồi ra hoặc nơi sĩ đồ hoặc doanh nghiệp thì sẵn đủ tư cách mà thi vi cho dùng đặng.

Có lẽ cuộc thành tựu sẽ để dành phần cho người bèn chí au hưởng về sau.

Cũng như, cây đương tiết xuân mình hiệt vung phân tưới nước về bồi đắp cho thêm càng cố để, dầu đến mùa thu gió lạc mưa sa cũng chẳng rã bao nùng.

Nếu mà đương lúc xuân, đỏ mà chơi xuân, chơi cho liều choán hoa chê, không tiêu bồi đắp lấy xuân, không biết qui trọng cái xuân con én đưa thoi, rồi thu cũng rập theo sau mà chờ.

Ôi thôi ! ăn năn sự đã muộn rồi, vậy thì lắc tưởi xanh tua trảo trở cho xăng bông kẻo để núi ô hồ lão hỷ.

Trần Huỳnh
(Dãitsel)

(1) Rơm lửa là nghĩa chữ hỏa hỏa. hoa hỏa là thu, thu tàm là sâu.

LỜI RAO ĐẤU GIÁ

Chỗ ở ngày tháng và giờ khắc cuộc lãnh chịu đấu : Tại Tòa-bố Longxuyên ngày 31 Juillet 1922 đúng 9 giờ.

Cuộc đấu giá : Cất một cái cầu bằng cây tại rạch Mương-sung (làng Mỹ-lương, hạt Longxuyên).

Số phỏng đấu : 2034 $ 25

Tiền thế chơn tạm và thiết : 3% & 400 f 00

Nhà đề giấy tờ đấu giá :

Phòng văn quan Độc-công sở Tạo-tác Longxuyên và le bureau du Gouvernement de la Co hinchine Saigon.

Longxuyên.

Quan Tham-biện

Ký-tên : L. Mossy

HẠT CHỢ LỚN

Chỗ ở ngày tháng và giờ khắc cuộc đấu giá: Tại Tòa-bố Cholon ngày 31 Juillet 1922 đúng 10 giờ.

Công cuộc làm : Cất một cái nhà việc tại Tân-trạch.

Số phỏng đấu : 3000 đồng.

Thuế chưng tạm và thiệt: 50 đồng & 60 f 00.

Nhà giấy đề giấy tờ đấu giá : Tòa-bố Cholon và tại le bureau du Gouvernement à Saigon.

Cholon 7 Juillet 1922.

Quan Tham-biện.

Lời rao cần kíp

Xin hãy phòng ngừa kẻo làm

Tôi tên là Trần-gia-Hòa, propriétaire, ở làng Phú-tài, hạt Phanthiết, Annam, rao cho cả bác biết rằng thằng con tôi tên là Trần-văn-Mẹ, đã sanh hoang mà làm nợ nần tôi nhiều phen, nay tôi xin cỏ bác đừng cho nó vay nữa, nếu ai mà cho nó vay thì chịu lấy chớ tôi không trả nợ cho con tôi nữa.

Nay kính :

TRẦN-GIA-HÒA.

Ngày 21 Juillet 1922

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

Sớm mai

Roupie	2 45
Ngân hàng Đông-Pháp	2 45
Ngân hàng Hongkong Shanghai	2 45
Ngân hàng Chartered	2 45

Quốc trái Đông-pháp... 40$30

GIÁ BẠC ARGENT FIN TẠI LONDRES

Sớm mai

Tại Paris ngày 20 juil. 1922

	Trả mắt	Trả xa
Ngân hàng Đông-Pháp	35 1/2	35 1/8
Ngân hàng Hongkong Shanghai	35 1/2	35 3/8
Ngân hàng Chartered	35 1/2	35 3/8

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

Tại Paris ngày 20 juil. 1922

Ngân hàng Đông-Pháp	83.10
Ngân hàng Hongkong Shanghai	83.10
Ngân hàng Chartered	83.10

QUỐC TRÁI CỦA NHÀ NƯỚC

Tại Paris ngày 20 juil. 1922

Tỷ lệ 5 f.	56 f 10	Tỷ lệ 5 f.	1920 90 10
Tỷ lệ 5 f.	1915 75 00	Tỷ lệ 4 f.	1918 69 50
Tỷ lệ 4 f.	1915 65 00		

MỄ CỐC

Giá tiền chở đến nhà máy Chợlớn hoa trả tại ở ngày trên M. M

Vinhlong	4.70 tới 4.80
Sa-đéc	4.55 — 4.65
Mỹ-tho	4.55 — 4.65
Bến-tre	4.70 — 4.80
Cần-thơ	4.70 — 4.80
Longxuyên	4.70 — 4.80
Rạchgiá	4.70 — 4.80
Hà-tiên	4.70 — 4.80

Giá gạo chở đến tận kháng thành nước công hoa lấy bước, giá một trăm kilô

Gạo Annam	n° 1	15 $ 50 tới 15 $ 80
Gạo Khmer-Bắc	n° 2	14 — 14 —
Gạo Java	n° 3	13 — 13 —
Tấm		8 00 — 8 50
Cám		7 00 — 7 50

QUÁN RƯỢU THẮM GIỌNG NƠI SỞ THỦ SAIGON

Kính cùng quí đồng quí bà tường lãm: Tôi mới mở một quán nhỏ tại nhà kiểu xiêm nên gần chuồng voi, có sẵn nhiều thứ rượu ngon để thắm giọng, chẳng những người đeo chơi lúc nhàn du nơi ấy. Xin quí khách thừa điệp ghé vào trước ngõ chơn, sau dùng rượu, sữa, nước chanh, cho đỡ khát.

Quán mở bán ngày, từ 6 giờ sớm mai cho tới 6 giờ chiều.

Chủ quán
HỒNG THE

Chư-tôn đi đâu cũng nghe nói « xe tôi không xấu »

Những người chủ xe hơi hiệu *DE DION BOUTON.*

Họ lại thường nói với chư-tôn :

« Xe tôi thiệt là hoàn toàn »

Là vì :

Xe tôi lịch-sự.

Xe tôi mãnh-mai.

Xe tôi chắc-chắn.

Xe tôi cần-kiện.

Chủ bằng trữ xe hơi hiệu *DE DION BOUTON* là :

MM. Berthet, Charrière & Cie

68 Bd Charner Saigon

Nếu chư-tôn có viết thơ hỏi điều gì về việc xe-hơi *DE DION BOUTON* thì các ông sẽ gởi cho chư-tôn mọi điều. Các ông để cho chư-tôn chạy thử :

Xe 10 HP *Torpédo* 4 chỗ.

Xe 10 HP *Torpédo* 4 chỗ đi chơi xinh đẹp lắm.

Xe 10 HP Thương hạng.

Một cái là lắm !!

Kỳ tàu tới sẽ chở lại thứ xe 15 HP.

Xe máy đạp hiệu *DE DION BOUTON.*

Lịch-sự — Chắc-chắn.

Kết quả cuộc « Phần-thưởng lớn về việc xài dầu năm 1922 » trong kỳ đua vòng đu Mans đã chỉ sự thượng hạng các thứ dầu

« SPIDOLEINE »

dùng ít má làm cho trơn chạy tới nơi.

Trích lục trong Báo « L'AUTO » ngày 19 mai 1922

Ai cũng biết rằng loại phép năm nay cấm xài dầu hơn số 7 vo-đây phân trong một trăm về việc xài dầu xăng, nghĩa là gần 1 lít chay cứ mỗi trăm ngàn thước về những xe nào mà chạy đường xe cũng bằng nhau dùng 15 lít carburant. Người ta đồng nhận rằng các thể-lệ đang dùng trong cuộc du-lịch là vậy đó. Ấy vậy trong khoản riêng nầy thấy cuộc tấn ích đỗ số mà hễn nhiên và lại thường có vì bởi cuộc mau le của nhiều cái máy cản cũng gần bằng, đến chừng xe chạy tới thì chẳng thấy hao dầu nhiều như là *Bocchi, Miland, Lahms, sur Matha* thì không có xài dầu, mà *Lucien, Chenard,* và *Léonard, sur Chenard, Walcker,* cũng vậy.

Cái vấn-đề mật gốc ấy ho cũng có làm. Chư-tôn lại coi những xe CITROEN dùng dầu hao nhiều : Ông **POULAIN** thủ thắng mà còn dùng 75 gr. trong 100 ngàn thước, nghĩa là ít hơn một lít, từ Paris qua Nice, Xe **BIGNAN** xài một gốc ba lít dầu trong 100 ngàn thước, còn xe Voisin là một thứ xe mà tôi đã có nói trong chỗ khác rằng xe ấy dùng dùng 620 gr. nghĩa là ít hơn hai phần ba lít trong 100 ngàn thước, xe nầy chạy gần 80 bực trung. Chỗ nầy không ai bao biếm nữa, chỉ có ngợi khen mấy nhà tạo-lập mà trong cuộc đấu phần-thưởng lớn về việc xài dầu chứng chắc một lần nữa rằng thứ dầu hiệu Langsa là thượng hạng không thứ nào bì kịp.

Tấn ích trong cuộc dùng lubrifiant chớ chẳng gì, mà cũng tấn ích cho thứ lubrifiant tự nó, ấy là việc không cải chối gì đặng. Vậy thì nên dùng tự vì ai, nên nói ngay rằng mấy thứ xe đua mà ăn hang nhứt trong mấy kỳ đua gần thì đều dùng lấy thứ dầu **SPIDOLEINE ».**

CÁC NHÀ CÓ XE-HƠI

Nên hỏi mà mua những dầu Langsa hiệu « SPIDOLEINE » André Fils » là các thứ tốt, và lại rẻ, trong các nhà chưa xe đều có.

Đại lý : L. Jacques & Cie 69 đường Catinat Saigon.

Xe máy đạp hiệu ALCYON

đua ăn hạng nhứt

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lành phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì M. Le Stunff ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lanh phần thưởng khai trường thì M. Trần-văn-Thinh hạng nhứt, M. Trần-văn-Chánh hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON.

HÃNG

L. DESMARQUOY

VÀ CÔNG-TI

ở đường Bd Charner, mãn bài số 114

SAIGON

MỚI HẠ GIÁ CÁC THỨ VỎ HIỆU:

« BERGOUGNAN »

DÙNG CHO XE HƠI

Xin mời các chủ có Xe-hơi đến mua thì quí-vị sẽ được toại chí

SAO VẬY ?

Là vì thứ VỎ HIỆU :

« BERGOUGNAN »

là hiệu Langsa, giá đã rẻ mà lại làm cho qui-vị yên lòng

CÓ TRỮ BÁN TẠI HÃNG

L. DESMARQUOY và Công-ti

đường Boulevard Charner, mãn bài số 114

TẠI HÃNG CŨNG CÓ BÁN

VỎ XE KÉO và XE MÁY ĐẠP

TÀU HƠI NỔI CỦA ÔNG FARMAN MỚI BÀY HIỆU :

« Le Passe-Partout »

— Nhậm le như xe hơi —

— Tiện bề ghé các nơi —

— Chạy chỗ nào cũng được —

— Thảo ra rất dễ —

— Rap lay như trở tay. —

Ấy là một thứ tàu rất le làng. dùng máy hiệu « **ANZANI** » sức chạy 10-12 ngựa, và chạy bằng thứ chưng vịt kiểu phi-thoản, chư vi và bằng hữu đi sông nấy rạch kia rất mau ; bất luận nơi nào, nước độ chừng một tất thì chạy được, ruộng khô chừng có nước nổi cũng chạy được.

Chư vị tốn chừng năm ba lít dầu sáng thì đi đặng 25 ngàn thước. trong một giờ.

ẤY LÀ THỨ TÀU RẤT CÓ DANH TRÊN ĐỜI

Mau mau hãy gởi thơ mua tại xưởng đóng tàu hơi của ông Ch. BARDON, ở đường mé sông Khánh-hội SAIGON.

Tại đây là bằng thay mặt bán tàu cho ông FERMAN trong cõi Đông-Pháp.

Ch. BARDON.

Quai de la Marne Khánh-hội

SAIGON

Trăm năm không phai

TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

53-53, Boulevard de le Somme Saigon

(ngang gare xe lửa giữa chợ-cũ)

Thợ vẽ tiệm mấy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo nghệ, và được 3 cái bằng cấp đấu xảo Hànội. Hình vẽ thiệt tinh xảo và để trăm năm không phai.

Chư quí vị muốn vẽ xin viết thơ hỏi, tiệm mấy sẽ gởi cho một tờ cách-bạch có biên rõ thước tất giá cả và cắt nghĩa phân minh

Lời rao

Chư mấy nhà xe hơi cho nước

Nên dùng thứ Cao su perua C.G.M cho xe minh.

Ve (enveloppes) hạng nhứt, mỗi cặp 13 $ 00.

Bọt (chambres à air) 5 $ 00

bán tại hãng nầy Cao su, ở Đường Douaumont Saigon.

Thiệt là Đẹp

Bổn-hiệu mới tiếp đặng nón nỉ bèn lựa je gởi qua rất nhiều, nỉ thiệt tốt, mode thiệt là đẹp: màu gì cũng có đủ. Bán sỉ giá rẻ mà bán lẻ giá cũng nói hơn ai hết.

Xin qui-khách quan cố.

Tiệm bán nón giày

Nguyễn-đức-Nhuận

ở ngang gare xe lửa giữa chợ-cũ Saigon

CHƯ-TÔN HÃY LỰA TỰ Ý MÌNH MÀ MUA TẠI HÃNG

PHOTO-STUDIO

ở Saigon đường Catinat, mốn bài số 136-138

MÁY CHỤP HÌNH HIỆU

Vest Pocket Kodak Achromatique.	18 00
Vest Pocket Kodak Anastigmat Kodak F: 7/7	35 50
Vest Pocket Kodak Anastigmat Cook F: 6/6	75.00
Junior N° 1 6/9 Achromatique	38 50
Junior N° 1 6/9 Anastigmat Berthiot F: 6/8	75.00
Spécial Pliant N° 3 8/10 1/2 Obtur. Compur 1/250 Object. Cook : 6/6	204.00
Spécial Pliant N° 3 A 8/14 Obtur. Compur 1/250 Object. Ross : 6/9	247 60
Stéréoscopidos Gaumont 6/13 modèle A objectif Tessar krauss. F: 6/3	1800 00
Stéréoscopidos Gaumont 6/13 modèle D. objectif Taylor Houssel F: 6/3	556.00
Stéréo Panoramiques Monobloc 6/13 objectif Hermagis F: 4/5.	1257.00
Le même, modèle 1922. Grand Luxe objectif Zeiss Krauss F: 4/5.	1687.00
Physicographes Bloc 45/107 objectif Tessar Krauss F: 4/5.	1500 00
Versascopes Richard 45/107 objectif Berthiot F: 4/5.	1598 00
Jumelles extra plates Bellieni 9/12 objectif Berthiot F: 4/5	950.00
Appareils 9/12, 6/12 X 9, 45/107 pour débutants.	
Appareils 13/18 et 18/24 pour professionnels.	

Ống dòm để dùng các thứ máy chụp hình.

Các máy chụp hình ấy có bán *tại nhà* **PHOTO-STUDIO**

Xin chư-tôn hãy đến mà xem thử coi, xin lấy ra mà thử. người ta sẽ chỉ cho mình thấy cách chụp ra làm sao, không phải là chỉ theo trong một cuốn sổ (catalogue) nhưng chỉ theo cái máy mình cầm tay.

MỰA CHỚ DẪN DÀ

Nhờ giá bạc lên, nên các món hàng còn tại tiệm đặng bớt giá nhiều ;

TRONG 100 BỚT HẾT 20

L. CRESPIN

136-138, rue Catinat. — SAIGON. — (à côté du Continental)

Thuốc hút Trái-Đất hiệu : « GLOBE »

LÀ NHỨT HẠNG TRONG HOÀN-CẦU NÀY

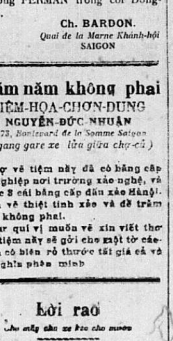

Hãy hút thuốc *Trái Đất* hiệu « GLOBE ».

Thuốc hút hiệu *Trái-Đất* « GLOBE » đã ngon mà mùi lại thơm tho, hút không khô cổ.

Chẳng có thứ thuốc hút nào bì với thuốc hút hiệu « GLOBE » cho được; trong Lục-châu đông-hang đều hút thứ thuốc hiệu « GLOBE » cả.

Có trữ bán tại hãng **DENIS FRÈRES**

là Đại-biểu ở Saigon, Haiphong, Hanoi, Pnom-Penh và Tourane.

廣東二天堂大藥房

NHỊ - THIÊN - ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

38, rue de Canton — à CHOLON

Extrait du Certificat délivré par l'Institut Pasteur de Saigon de 15 Octobre 1921.

Ces préparations peuvent être considérées, toutes, comme des préparations officinales de la Pharmacopée chinoise. Elles paraissent ne présenter aucun danger, à la condition de se conformer, pour leur emploi, interne ou externe, aux indications des notices ou des étiquettes. Enfin, elles sont en très bon état de conservation.

Sao lục tờ ni bằng Institut Pasteur, Saigon ngày 15 Octobre 1921 chứng rằng:

Các thứ thuốc của tiệm tôi nói trên đây đều làm bằng mấy vị thuốc bên Trung-hoà. Thuốc của tiệm tôi không có món chi làm hại hết, miễn là trong khi dùng hoặc uống hoặc thoa, thì phải cứ coi theo các lời dẫn bày in coi theo nhãn. Nếu các một đều là thuốc, của tiệm tôi đã làm chẳng lao-

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG TIÊU-THỰC HOÀN

Chuyên trị nhứt thiết các chứng bịnh thuộc về bao-tử, ăn không tiêu, hoặc ăn đồ sanh lãnh rất nhiều, sanh ra bịnh no hơi tích tụ, bần-thần, đầu hụng, lần ngày làm cho thân-thể gầy-mòn yếu-đuối, ăn uống không biết mùi. Uống thuốc nầy đến dần khai-vị tấn-thực, trở nên tinh-thần khoẻ-sáng, khí-huyết điều hòa, thật là một phương thuốc chỉ-hiệu có danh trong thiên-hạ.

CÁCH UỐNG :

Dùng với nước trà ;

Mỗi ngày uống 3 lần ,

Mỗi lần uống 2 hoàn ;

Uống trước bữa ăn 15 phút đồng hồ.

Giá mỗi hộp 10 huờn lạ . . . . . 0 $ 50

ĐAU GAN CỐT, BẠI NHƯỢC XA NHÀ XÁO, GẦY MÒN

HƯ HUYẾT

THÌ DÙNG LẤY THUỐC HUYẾT, *DESCHIENS.*

Là một thứ thuốc bổ-huyết thượng hạng, các danh-y lấy làm nhiều. Bổ hơn thịt sống và thuốc có chất sắt. Nhận dùng trong các Dưỡng-đường thành Paris.

Hãng chánh DESCHIENS, 9 đàng Boudry Paris và các nhà thuốc.

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

Kho trữ đồ hoàn cầu

MAGASINS UNIVERSELS

157, Rue Catinat, SAIGON

Hàng nầy bán giá rẻ hơn hết ở Saigon

Dầu thơm d'ORSAY d'paris
Thứ «Leur cœurs» 4$50
«Violette, Lilas, Rose Jasmin» 5 25
Chevalier d'Orsay 5 00
«Camélias» 6 00

Dầu Ambre de Luxe
ve vừa vừa 7$00
ve thiết tốt 21 00
ve bằng cẩm thạch 27 00

NƯỚC TRẮNG
«Au Coq Gaulois»
Nhãn hiệu (Paris) Bảo lãnh 5 năm. Bằng viên mộc thiết. Không có cao-su. Bao bằng vải bố trắng.
Ở trong làng 5$90
« xếp con 6 50
cả hầy bằng nhiễu 7 00

ĐỒNG HỒ CHUÔNG
bằng ni-kên 3$80
2 cái chuông 4 50
Chuẩ tự đánh ngừng 1 lát đánh, chuông đồng đỏ 6 00
Thứ Baby Ben « chuông đánh ngừng một lát đánh, hay là đánh luôn luôn, cái mặt đồng hồ có ánh sáng 8 50

Cục SA-BÔNG nhỏ BONDON người ta cần dặn làm: Giá bán mà vừa làm lời rao, 12 cục là 2$00

Sa-bông nhuộm « Dy foam »
Thứ sà-bông nầy dùng giặt và nhuộm nhuộm lấy mình nhuộm các thứ vải, đủ thứ màu; đen, xám, xanh, hoe, hoét, hường lillm v. v.
Mỗi cục 0$30
12 cục 3 00

Thuốc xì-gà MINERVAS
một hộp 25 điếu 2$75

LƯỢC
Bộ Démeloir 0 90
thứ thợ hớt tóc 0 80
thứ gãy đầu 0 35

Bàn chải răng 0 70
Sa-bông đánh răng 0 50
Dầu Botot 0 70

Bánh Sô-cô-la « GYP »
một hộp 0 50
12 hộp 3 00

Kéo tondeuse thợ hớt tóc 3 00
Dao cạo có lưỡi 1 50

Chà-là Muscades ở bên Algérie, một hộp 1 50
5 hộp 12 00

Dũa dán bá càng tre, màu tiềm, đồ dặm hay là xanh giá 3 00

Rượu thịt bò của ông Laroy Aubert là một thứ rượu trắng và bổ.
một ve 1$50
ve 9 00

Vải tăng ong để may mùng hiệu (E. R.) bề dài 2m25 mỗi thước 1 30
— 2 50 1 50

Cối xây trà phe Jupy 2 00
— tử lớn « 2 50

Tủ sắt nhỏ bằng kẽm 2 chìa khóa 18×24: 8 25

Sữa ca-rem CARNATION

Thơ sữa nầy thiệt là thứ sữa bò ở California, thiệt tinh khiết và không đường.
Một hộp làm một lít..... 0$20
2 lít 1/2 ..... 0$40

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KẾ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây — SAIGON

Tiệm thuốc nầy từng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vân là cu-nhơn bác-vật xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trùng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người ban hàng mà bán thuốc, hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chờ chẳng hề khi nào lầm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiêu hiền đãi sĩ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bên tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho y theo toa của quan thầy.

Rượu bổ tốt hảo hạng là rượu **Quin quina St. RAPHAEL**. Thứ đỏ và thứ trắng. Có trữ bán tại hãng **DENIS FRÈRES** là Đại-biểu ở *Saigon, Hải-phòng, Hànội, Pnom-penh* và *Tourane*.

Ai muốn uống thứ rượu **COGNAC LEMONON** thì hãy hỏi hãng **DENIS FRÈRES** ở Saigon. Rượu nầy thiệt ngon, nếu anh em uống thử thì sẽ mua liền.

DỊ-ĐOAN NÊN TIN HAY LÀ KHÔNG NÊN TIN ??

Nguyên tôi từ nhỏ đến lớn (năm nay được 34 tuổi) không khi nào mà tin dị-đoan, song tôi mới gặp một chuyện rất kỳ lắm nên xin ông Lê-hoằng-Mưu làm ơn đăng giùm bài nầy vào tờ L. T. T. V. những lời tôi thuật cho chư tôn nhàn rỗi xem.

Vẫn tôi ở một xóm với M. S. làm magasinier tại hãng A. O. được 2 tháng mấy, từ M. S. giúp việc hãng ấy thì ông chủ hãng rất tin cậy lắm, vì M. S. làm việc rất siêng năng và lập công cho hãng cũng nhiều, vì bắt được mấy tên Coolies ăn cắp rượu và bắt được 2 người Magasiniers cũ ăn cắp Cognac và rượu chát nữa, làm ra ông chủ hãng muốn đuổi 2 người gian dảo ấy.

Nhưng mà, rất lạ thay! là chiều 30-6-22 nghe tin không dùng M. S. là người có công lớn với hãng nữa, song M. S. lấy làm vui lòng mà không kêu nài gì hết. Về nhà thuật lại cho vợ hay, phân đứa-bà hay tin Dị-đoan nên đi tìm hỏi ông Trạng ông-Địa gì đó, hỏi sao người có công lại bị đuổi còn kẻ gian dảo bị bắt được tại trận lại được dùng.

Ông-Trạng nói:

Bởi 2 người ấy có một người chú tên là Tâm-Y..... làm Compradore tại hãng; đặng lòng chủ hãng tin cậy lắm, nên Tâm-Y..... sợ 2 người cháu bị đuổi, phần sợ M. S. kể những công việc 3 chú cháu a ý về việc Cognac và rượu chác, thì mất phần ăn của chúng nó; nên mới tìm thế nầy kế nọ, lựa ngày chủ hãng dương vui mà nói vô nói ra cho chủ yêu dùng 2 cháu của nó mà bỏ M. S., đặng khỏi lo ai kể nữa; dặng vậy thì tới lắm mà. Ông Trạng còn nói trước khi M. S. làm thì có một người làm được 2 tháng mấy mà cũng bị Tâm Y..... kế mà bị thôi.

Ông-Trạng nói hầy nhiêu đó mà thôi chẳng hay có linh hay là không linh xin chư tôn bàn thêm mà giúp vui cho khán-quan, thì tôi lấy làm vui lòng lắm.

Một vị khán quan không tin dị-đoan.

HUỲNH-VĂN-LONG,
8, Rue Pellerin. — Saigon.

Liệt vị hầy mua thứ dầu hỏi hiệu Nỏ Neo (Le Pétrole Ancre) của hãng Commagnie Franco-Asiatique des Pétroles mà dùng. Dầu nầy thắp it hao đã sáng suốc mà không có khói. Thiệt là thứ dầu tốt nhứt trong vòng Hoàng cầu.

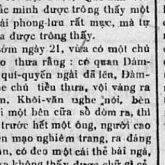

Trong Lạc-châu các tiệm thay mặt cho hãng
Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles
đều có bán thứ dầu hỏi nầy

Trong Lục-Tỉnh anh em muon hỏi thăm đều chi, xin viết thơ cho hang Cie Franco-Asiatique des Pétroles ở Saigon đường Boulevard de la Somme, số 109
Chủ hãng se hoi lời lập tức.

SÂM-QUẢNG-HƯNG TIỆM BÁN VÀNG LÁ

CÓ BÁN BẠC NÉN, VÀNG NÉN, VÀNG ĐỒNG NHỎ, LỚN ĐỦ THỨ

舖金馨廣岑岸堤

Bổn hiệu chánh lập ra tại Hongkong đã mười mấy năm rồi, CHUYÊN NGHỀ BÁN VÀNG LÁ, VÀNG NÉN, BẠC NÉN. Thiên-hạ đều biết danh bổn hiệu lại muốn cho Quí-khách tiện bước nên tronq năm 1921 đã lập thêm một tiệm tại *CHỢ-LỚN ĐƯỜNG CANTON SỐ NHÀ 46*. Xin Quí-khách có mua vàng lá thì phải nhìn cho kỹ cái nhãn **PHI-HÙNG** (*con gấu bay*) thì mới khỏi lầm vàng giả.

Cholon, SÂM-QUẢNG-HƯNG cẩn cáo.

Dầu đánh bóng hiệu **MIROR** là một thứ tốt hơn hết trong các vật chế để dùng giữ nước nâng và mới luôn luôn cho những đồ mình đồng hoặc loại gì là đồ theo phong thổ nê trước trong xứ thường hay bị ten sét. **DÙNG THỨ ĐỀN ÁT CHỊU LIỀN.**

Bán lẻ trong các tiệm tạp-hóa và tiệm bán đồ đồng sắt tại Nam-kỳ và Trung-kỳ.

Bảng sỉ tại Hãng **MARSEILLAISE D'OUTRE-MER**
Một mình trả bán
Ở đàng Ohier — SAIGON

Cáo Bạch

Tiệm thợ bạc của tôi có bán hột thủy-xoàn nước trắng xanh, có cả rá thủy xoàn, có ngôi sao và trái tiệm nhẫn hột xoàn làm sẵn để bán giá rẻ.

Lại có hột thủy-xoàn lớn nhỏ đủ thứ cũng có đồng hồ bằng vàng và bằng bạc hiệu:

« CYMA »

giá bán nhẹ hơn các tiệm khác

Như chư quí khách muốn mua đồ chỉ xin lời tiệm tôi thì tôi sẽ hết lòng tiếp rước.

Saigon le 15 Juin 1922

KYYUN

n° 179, Rue Catinat SAIGON.

HÃNG
ông J. BRUNEL

Ở TẠI TOURCHAM

Máy xay gạo và giã cho trắng từ 2 tới sáu học, xay được 200 tới 500 kí-lô mỗi ngày, xay bằng lay.

Ai muốn thử thì cứ đem 20 đồng bạc thì ông **J. BRUNEL** ở tại Tourcham sẽ gở một cái học cho mình xay thử, mỗi ngày xay được 130 kilô, giữa không có tấm.

Xin hãy gởi thơ cho ông **BRUNEL** ở Tourcham mà thương nghị.

Bùi-quang-Nho

BENTRE

Bổn hiệu có trữ bán, với may những cửa hiệu Chân-Thầy ở Hanoï. Vải nầy mới chế kiểu mới, đã rộng khổ lại cao thước tốt hơn các thứ vải may những thuở nay, kêu là Taile Tonkinois, bề dài 2m40 để, ngang 1m60. Bổn hiệu có bán vải trắng Batiste đã làm sẵn những vỏ gối bọc mát bề khổ 0m40 mỗi mét 1$50. Nhơn ai muốn may một cái mùng thì 3mét, ngang 1m60 chiều cần 3mét, thì mua một cây vải nầy và 6mét vải Batiste thì đủ, vải những ấy có bề hàng 0m90, 1m00, và 1m20 tốt nẫu khác nhau. Bổn hiệu cũng có trữ giấy và dây cũng những hiệu ở Hanoï gởi tại, giấy bạ giá từ 2$50 tới 4$00, bottines đen và vàng hoặc hai màu từ 14$00 tới 16$00 và dép (Sandales) quoai da và quoai nhưng giá 8$00. Áo nhơn đã sắp tên được remises 5 %, áo có mua thì tới sẽ đợi contre-remboursement. Xin đừng hàng chiếc cả, chờ hàm giá rẻ hơn vì có nhiều người mất giấy ba da hàng ho sau giấy đã trống ra đa hàng, ít ngày bổ sơn sự đa mất hay, hiệu thì dầm cam đoan không có tiền đi.

Bổn hiệu cũng có bán các thứ hàng tên nhơn-đủ tại Tourane và những hàng tốt nhứt. Thứ, như lãnh rộng may áo; vân vân.....

BUI-QUANG-NHO
Bentre

HÃNG
SOCIÉTÉ INDOCHINOISE DE TRANSPORTS
Garage S.I.T.

Làm Đại-lý cho cả Đông-Pháp những:

Xe-hơi hiệu **DEDHAYE**
Xe-hơi hiệu **FORD**
Xe-hơi hiệu **ESSEX**
Tàu-hơi hiệu **NIEUPORT**
Đồ dùng về điện-khí hiệu **BALLOT**
Có trữ đồ hiệu **MICHELIN**

Nhà để xe tuy nhỏ nhưng để xe tinh cả người danh giá

Vì bởi giá rẻ mà chỗ làm lại cao thượng

MỘT NGƯỜI THỢ CHUYÊN MÔN ĐIỆN KHÍ ở bên Pháp-quốc, phụ sự tại nhà để xe, đặng lo trong việc máy-móc chạy bằng điện-khí và thứ cho xe chạy.

CÓ ĐẶT CÁC THỨ MÁY CHẠY BẰNG ĐIỆN
CÓ BÁN ĐỦ MÓN ĐỒ ĐIỆN - KHÍ

TIỂU THUYẾT MỚI

NHÀNH-QUẾ NON-NAM

Soạn-giả Văn-Sơn Trần-hưng-Kỵ. — Huế
Toàn biên 22 hồi

(TIẾP THEO)

Cả ngày hôm ấy tại không nghe đến tiếng thị-phi; 1-ả tranh-biện, dường như đã nạp mình vào một cái cảnh giới thiên-nhiên nào rồi.

Khói-vân được chỗ tiện học-tập cũng lấy làm mừng. Đàm-trai cũng trong Khói-vân có học thức. Một bữa chiều Khói-vân đang ngồi uống nước với Đàm-trai tiên-sinh, vừa tiên-sinh quay lại hỏi ông Sư trong chùa rằng: hôm nay là ngày mấy? ông Sư thưa rằng: hôm nay là ngày 20 tháng giêng rồ, Đàm-trai nói: vậy thôi qua ngày 22 có ngày kỵ quan Thị ký-Trán đây mà, chú Sư nên biểu các tiểu, phải sắm sửa lễ phẩm, để đến ngày hiếu-cúng, rồi đây có quan Đào-đàm-Lâm cùng năng Quế-anh lên hành-lễ, chớ suất-lược mà không tiện nghe. Ông Sư, dạ.

Khói-vân nghe Đàm-trai giận ông Sư như thế, lấy làm ngạt-nhiên, hỏi rằng: tôi thường nghe người ở kinh hay khen người có con gái quan Thị-lang, học chữ nho chữ tây đều được giỏi cả, vả lại người cũng đẹp để lịch-sự nữa, có phải là cô ấy không? Đàm-trai nói: phải. Khói-vân hỏi: vậy chớ cửa nhà đâu mà lại đến chùa mà hành lễ. Đàm-trai nói: việc đời tạng thương rất nên ghê lắm, số là cha mẹ và anh nàng đều mất cả, chỉ còn năng với em nhỏ mà thôi, nên phải bầu vườn nhà, qua ở với cậu là Đào công, còn linh-vị hai ông bà thì trước lên đây mà thờ.

Khói-vân nghe nói lòng riêng riêng đã thương thầm, nghĩ trong bụng rằng: mình thường có nghe người ta nói đến tên Quế-anh, song mà chưa trông thấy mặt năng bao giờ, nhơn nay có cơ hội buổi, Quế-anh lên đây, chắc mình được trông thấy một người gái phong-lưu rất mực, mà tự giờ chưa được trông thấy.

Qua sớm ngày 21, vừa có một chú tiểu vào thưa rằng: có quan Đàm-lâm và quí-quyến ngài đã lên, Đàm-trai nghe chú tiểu thưa, vội vàng ra cửa đón. Khói-vân nghe nói, bèn đứng lại một bên cửa sổ dòm ra, thì thấy đi trước hết một ông, người cao lớn, diện mạo nghiêm trang, ra đáng ông quan, có đeo một cái thẻ bài ngà, nhưng xa không thấy được chữ gì cả, thứ nữa đều một người dận bà, tác độ hơn ba mươi, mặt mày cũng lịch-sự, rồi đến một người con gái, Khói-vân đoán đấy là Quế anh rồi, bộ dạng người không thấp không cao, tác chừng 16, 17 tuổi, mà tự sắc đẹp đẽ lắm coi ra có thể lạc-nhạng trầm-ngư, tu hoa bế-nguyệt được, đi đứng cũng tề chỉnh, con mắt không hề ngó đến bên tả bên hữu, sau có một đứa bé chừng chín mười tuổi, mặt mũi cũng khôi ngô, kế nữa có hai ba người mỗi người bưng một cái quả đều đi vào chùa. Chốc thì nghe ở-g quan hỏi rằng: tiên-sinh lâu nay có mạnh giỏi không? Đàm-trai đáp rằng: lâu nay tiện-thể cũng tầm thường. Nhà chùa dàng nước hồng-mai, Đào-công cùng Đàm-trai uống nước nói chuyện.

Khói-vân sau khi trông thấy mặt nang Quế-anh, rồ ràng như là một người tiên, trong lòng chàng thiết mỗ lắm, nhưng mà thấy người chớ chưa được nghe giọng nói của nàng ra làm sao; cho nên Khói-vân khi thời giả đò ra lấy nước rửa mặt, khi thời giả đò ra lấy nước trà, nhưng cũng không nghe tiếng nàng nói đến. Còn những người lên chùa đó trông thấy Khói-vân, cũng chẳng ai biết là người nào, ngỡ là người thập-phương đến chùa có việc, nên cũng không ai hỏi gì.

Quế-anh có khi đứa mắt nhìn Khói-vân, thấy người mặt mày khôi ngô, cử chỉ cũng chỉnh đốn, năng nghỉ đây chắc là cũng con nhà danh giá, song cũng không biết lại-lịch nhành là thế nào, và đến đây làm chi.

Chốc thì thấy chàng mi-thiếu-niên kia, tay kẹp sách, tay mang dù, tách lối hoa trước cửa sổ bước ra đi mất.

Quế-anh trông thấy nghĩ thầm rằng: chắc cậu nầy là con nhà ai đây, đến ở chùa cho thỉnh tịnh mà đi học đó chi, năng dương còn nghỉ ngơi, vừa nghe Đào-công nói với Đàm-trai rằng: hôm nay ở nội vụ có nhiều việc quan lắm, thời giờ rất ngặt, không có thể ngồi lâu được, xin sư huynh cho tôi được phép đem lễ vật lên cúng trước, xin về kẻo trưa không tiện. — Vâng! xin quan lớn cứ lễ trước mà về. Đào-công bảo gia-nhơn đem lễ vật lên cúng. Lễ rồi. Đào-công bảo Quế-anh rằng: nay cậu có việc quan cần, với về trước, cháu cũng mẹ phải ở lại đây, đến ngày mai cúng cơm chánh rồi sẽ về nghe. -Tùyhạnh cùng Quế-anh Mân-tùng ba mẹ cháu ở lại chùa Phổ-tế.

Đến chiều Quế-anh dạo chơi chung quanh chùa một hồi lâu, vừa bước đến hiên tây, thấy cửa chái mở, trong chái đồ đoán trần thiết tử tế lắm, mà vẫn vẻ không có tiếng người.

(Mai tiếp).

Rượu mạnh hiệu **DEJEAN** đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thảy khen ngợi

Chỉ một mình hãng **Denis frères** *có trữ mà thôi*

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.
Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE ngài sẽ gởi cho không

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR PUY
Vệ-sanh TỬU của Lương-y PUY chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều nống dặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn môn hễ nống rượu nầy vô, thì ắt dặng cải lão thành đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mạnh hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần hễ nống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lắm liệt, dặng thịt đỏ da, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trử bán tại tiệm thuốc Tây ở *đường Marti số 190, Cholon.*

Depot PHARMACIE FRANCO-ORIENTALE 190, rue de Marins CHOLON.

Tây hành lược ký

(TIẾP THEO)

Người ở đây ngoại đã người Pháp còn người các nước đến ở ngụ nhiều lắm, mà nhứt là người Ý-đại-lợi. Bọn người ngoại-quốc ấy đến đây học hành buôn bán, mà nhứt là làm phu, làm thợ. Trong đám phu thợ phần nhiều không dặng tử-tế, trộm cướp, sát nhân, thường tại bọn ấy mà ra. Đại phàm những chỗ tứ-chiến người ở lộn xộn nhiều kẻ hạ lưu, thường sanh sự vi phi, cũng không lấy gì làm lạ vậy.

Còn những hạng thượng-lưu, trung-lưu đều là tử-tế, phép tắc cả : Thấy mình người lạ, ai cũng nể nang ; hễ có hỏi thăm đàng sá, thời chỉ bảo tận nơi, ngoài đàng nhiều người thấy mình thời tránh chỗ mà đi ; trên xe điện thời nhường chỗ cho mình ngồi ; rủi có một người hạ lưu nói xiên, nói xỏ đến mình, thời đã có năm bảy người an-ủi mình, mà bảo rằng : Đó là dứa vô học hạ lưu, khuyên mình đừng lấy làm trái ý, làm cho mình lại càng yêu mến hội phẩn. Trong thành-phố đi dùng xe hơi, xe ngựa, chớ không có xe kéo như ở phương Đông. Trong các thứ xe, thời xe điện và xe Autobus (thứ xe hơi thật to, chở nhiều người chạy từ chuyến như xe điện vậy), là tiện nhứt và rẻ nhứt, nhưng phải cho quen đàng quen lối, thời mới khỏi lầm những chỗ lên xuống.

Xe hơi có một hạng gọi là Taximètres, có một cái máy, chạy bao nhiêu nhứt đồng hồ, thời có chỉ số shạy ra, chỉ số tiền là bao nhiêu như xe taxi ở Saigon vậy ; vì dụ như khi mới lên trong máy ch chữ 1 fr. (một quan), chạy một hồi nhảy lên chữ 50, sau chữ 1 fr. thành ra 1 fr. 50 (một quan năm), một hồi nữa chữ 1 fr. 50 lại nhảy xuống, chữ 2 fr. nhảy lên vậy vậy.

Hễ xe chạy lâu bao nhiêu, thời số tiền nhảy lên càng nhiều hấy nhiêu.

Khi đến nơi cứ nhìn trong gương cái máy ấy, ở trước xe bao nhiêu tiền, thời trả hấy nhiêu, không phải dòi hỏi gì cả.

Còn những xe nào không có máy giá, thời nên trả giá trước hãy đi, không thời bọn cầm xe hay làm ngặt, mà đòi một giá thái-quá lắm. Nói đến đây lại sực nhớ đến mấy câu phu xe bên mình và ở Singapour cùng Colombo !

Tục bên nầy bất cứ đi xe, ăn cơm, hay là uống rượu vân vân, trả tiền rồi thể nào cũng có cho người đánh xe hay tên bồi, thêm một chút đỉnh tiền nữa, gọi là tiền uống nước « pour boire » ; các tửu quán đông khách, thời bọn bồi bàn thường phải nạp tiền cho quán, mới được vào làm bồi, để nhờ tiền người ta cho ngoại đó, như mình trả tiền rượu một quan thời cho họ một tiền vân vân. Dầu bồi bếp, phu thợ ai cũng vậy, làm việc có giờ nhứt định, hết giờ thời thôi, chủa-nhựt, ngày lễ, đều được nghỉ cả, muốn họ làm việc phải trả tiền thêm. Vì bọn ấy đều có hội-hè binh vực quyền lợi cho họ, cho nên ai cũng có quyền tự-do của mình người chủ không thể bắt ép được, hưng người tàn tật không làm gì được thời nhà-nước đã cho cái giấy ngồi một chỗ lức khắc người ta cho tiền. Ai không tàn-tật mà đi ăn xin thời phải bị bắt. Các hiệu buôn bán hàng hóa, đều có giá nhứt định, cũng như các hiệu Tây ở bên mình, mà cách chiêu khách thật thật là lí có, không kẻ những đồ nhỏ mọn, cho đến những đồ bề-bộn như rương, đèn treo trên cao, để chỗ hèm, hỏi đến họ cũng trèo cao lấy hết cái nầy đến cái khác cho mà xem, không vừa ý thời thôi, không mua cũng dặng họ đỏ mỏ hỏi hột mà vẫn cứ tươi cười vui-vẻ, không hề có nét mặt cần rằn, hay là buôn lời nói gắt.

(Sau sẽ tiếp theo)

Sông lâu nhờ rượu
(Longévité grâce à une liqueur)

Hiện bây giờ bên nước Hoà-kỳ có một vị điền chủ tên người là tuổi mà hãy còn sức lực mạnh mẽ như người vô tuổi, đi đứng thối bộ lắc nói nói năng rõ ràng ở người ta ngờ chừng người đương sống mà lại có thần tiên. Ông già nầy năm nay 135 tuổi, mà còn có sức lực không phải kém vậy? Ông già chẳng hai răng. Có chỉ lạ đó mà hết, cả thảy lại trên đầu mọc ra mới hay rằng ông già nầy nhờ một thứ rượu Quinia Gentiane hiệu Mazet là một thứ rượu trường sanh bất lão.

Người khách nghe nói rồng ra lòng muốn mua thứ rượu ấy mà uống, song không biết có phải vậy hay không, mà cũng chưa dám quyết. Bởi vậy cho nên người ấy đem về mà thử nghiệm coi thế nào rồi sẽ hay.

Có bán trong các tiệm hàng xén *(épiceries)*

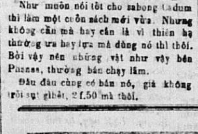

làm cho đã khát, cho mát và lại bổ

It tiếng vì một vật quí

Như muốn nói tới cho nghe Ludum thì làm một cuốn sách mới vừa. Nhưng không cần mà hay cần là vì thiên hạ thường ưa hay ưa mà dùng nó thì thôi. Bởi vậy nên chưng vật như vậy bên Paness, thường bán chạy lắm.

Đâu đâu cũng có bán nó, giá không phải cự giàu, 2 $50 mà thôi.

TIỆM BÁN VÀNG TÂY
HIỆU
CON RỒNG VÀNG

Ông **GIUNTOLI** *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat*
mướn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lâu
(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư quí bà và chư quí ông đời gót ngọc đến tiệm ông mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-bang ta dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mãi-day bằng vàng, bằng bạc, trọn hay là cỏ nhận đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiến soi con mắt bằng ni-kên, bằng vàng và bọc vàng, kiểu thiệt bằng thủy tinh, trong cả hoàn-cầu đều ưa dùng và các lương-y cũng đều nạp dụng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi ! lớn cỏ, nhỏ cỏ, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhận, hoặc làm sẵn trong cà-ra, bông tai đủ kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu **CON RỒNG VÀNG**, hồi trước có làm thợ bọc và thợ làm đồng-hồ, tên biết coi cại quản các người làm công.

Chư quí bà và chư quí ông có muốn làm hay là muốn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư quí-bà và chư quí-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

MAY KÍNH.

ĐÈN LÒA *đốt có mãn sông.*
hiệu: BEST WIZARD.
Ít tiền dầu.
không bang bao.
Sáng trắng ngon.
Không hay nghẹt.
Đã đốt.
RẺ
Nội Nam kỳ có một mình tiệm
TRAN - QUANG NGHIEM
84 *đường Espagne Saigon*
Có trữ hai kiểu đó mà thôi.

Lời rao

Nay tôi diễn dịch Sớ-kỷ nầy dặng giúp vui cho bạn sách đèn và cho mấy em còn ở trong trường hiểu biết tích sớ-kỷ nước Cao-mang từ khai bờ cõi cho đến dương kiêm Quốc-vương Sisowath.

Đề bán tại nhà in M. Joseph NGUYỄN VĂN-VIỆT *59, Rue d'Ormay Saigon, bán sỉ và bán lẻ, giá 0 $ 50.*

TRẦN-MINH-MÀNG.

NHÀ CHỤP HÌNH
"Photo Nadal"
đường Catinat, 120 SAIGON
Các nhà chụp-hình nghề và chụp-hình chơi,

Chư-tôn chớ nên mua kiểu chụp-hình, giấy chụp-hình, các vật liệu hóa-học hay là đồ phụ-tùng, vân vân ; mà không đến viếng nhà bán đồ chụp-hình **Photo Nadal**, 120, đường Catinat, Saigon.

Đến đó chư-tôn muốn cần dùng món nào, thì cũng có ; như là :

Thau rửa thuốc, giấy cát-tông, đồ lường, kiểu cỏ khắc thước tắt, đồ để lộc, ống dòm hiệu Zeiss et Berthiot, khuôn, cái thức, (Calibre), máy để cho người chụp hình chơi và đồ toàn bộ để cho nhà nghề.

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

Định giá riêng cho những nhà chụp hình chơi.

棧客利合
Danh-Lợi Khách-sạng

Chư-tôn, nhà khách-sạng « **DANH-LỢI** » nay sửa-sang lại tinh-khiết sạch sẽ, cỏ thông ngọn gió thanh-quang, cỏ đặc đèn điện tỏ rạng, rất hạp với phép vệ-sanh ; nhứt thiết phòng giường nệm gối đều là đồ tinh-hảo. Và lại cỏ đặc chuông để kêu Bồi, cỏ phòng kín để tắm rửa, trà nước tiếp khách đều dùng đồ thượng phẩm cả. Thật là một nơi khách-sạng thứ-vị vô song đó.

Cũi xin chư-tôn huệ cỏ, bổn sạng thật tình hoan-nghinh một cách vui vẻ.

棧客學名
DANH-LỢI KHÁCH-SẠNG
Đường Jaccaréo, số 37-39-41. Cholon.
Cẩn bạch.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ÉLIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông Lương-y GUILLIÉ

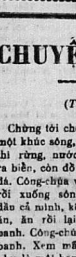

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR cỏ chữ đường cửa quan lương-y GUILLIÉ lấy làm thần hiệu trong những bịnh EU PHỈ, đau trong TỲ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MÌNH, RÉT VỢ DẠ, hoặc CHỐI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO ĐAU BỊNH CÒN, GHÉ CHỐC NGOÀI DA và bịnh cỏ TRÙNG LÃI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rẻ tiền và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì cũng nó hay lắm.

Bất kỳ thuốc trị đàm nào mà không cỏ dấu kỷ tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CỎ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
nầu cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Chánh chỗ trử thuốc nầy là **PAUL GAGE FILS**, nhứt hạng bào chế y danh, đường **GRENELLE ST-GERMAIN** môn bài số 8 ở tại đã thành **PARIS**
VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHÒNG ĐỀU CỎ BÁN

CHUYỆN ARẠP

(Tiếp theo)

Chừng tôi chỗ bờ giặt, là chỗ gần một khúc sông, dưới thì nước, trên thì rừng, nước dơ thì chảy tuốt ra biển, còn đồ giặt rồi thì phơi trên đá. Công-chúa và mấy nàng hầu giặt rồi xuống sông tắm, rồi lên thoa dầu cá mình, kế ngồi lại dọn đồ ra ăn, ăn rồi lại quấn tóc lên mà đi banh. Công-chúa thì làm đầu đứng giữ banh. Xem mấy nàng chơi thì cũng như là một bọn tiên nữ nơi vườn bông vậy, mà phân biệt nhau là công-chúa dung nhan xinh đẹp vô cùng, trong bọn trông nàng như là một đóa bông mẫu đơn vậy,

Khi gần sẩm sửa thắng lừa lại vào xe mà về thì công-chúa lại đá trái banh rớt xuống sông, ai nấy đều la lớn lên, làm cho chàng U-lích đương ngủ giựt mình thức dậy. Chàng nghe những tiếng con gái, nên ngại lòng, không dám chường mặt ra, mà rồi chàng lại ngồi dậy, châm hẳm bước ra cũng như một con sư-tử trong rừng vậy. Chàng đi tới trước mặt bọn của công-chúa, chàng đụi mắt và phải cất bụi đính nơi mình.

Mấy nàng thấy chàng tinh cảnh ấy thì sợ, chạy trốn hết, duy còn có một mình công-chúa đứng lại mà thôi.

Chàng thủ lễ, đứng xa xa chớ không dám lại gần, chàng khóm róm nói rằng : nếu nàng là một vì tiên nữ ở chốn bồng lai thì tôi thủ lễ cùng nàng ; nếu nàng là một người trần thế, thì tôi xin chúc cho lịnh đường đặng hạnh phúc, lịnh huynh đặng sức khỏe, tôi chúc cho nàng xinh đẹp như mụt măn cây dừa nước, là vật tôi quí trọng lắm. Tôi thấy nàng, tôi chuộng như một đóa bông tươi, mà tôi không dám lại gần. Mà nàng ôi, cái oan nạn của tôi thật lớn lao lắm. Ngày hôm qua đây thì là đã đặng hai mươi ngày rồi, tôi thoát khỏi nạn chết chìm mà lạt vào rừng đây, song tôi tưởng rằng tai nạn hỡi còn vẫn vương theo tôi nữa. Qui nương ôi, xin qui nương rộng lòng sông biển ra tay tế độ giùm tôi, tôi đã mệt mỏi lắm rồi, mà tôi gắp qui nương đây là người thứ nhứt, chớ tôi còn chưa biết dân cư tại xứ nầy. Xin qui nương cho tôi thấy kinh thành cho biết hào phú thế nào, và xin qui nương làm phước cho tôi bỏ vải xấu hèn đặng che thân tôi. Qui nương làm phước cho tôi, tôi cầu cho qui nương đặng trời cao xanh chứng chiếu lòng lành của qui nương và cho qui nương đặng toại ký sở nguyện, hoặc một người chồng vừa ý, hoặc cả gia quyến đặng một cửa vui vầy ; ý tôi tưởng chẳng cỏ hạnh phúc nào cho bằng hạnh-phúc của một chồng một vợ, chúng ý đồng tình với nhau.

Công-chúa nghe chàng nói một hồi, bèn đáp rằng : nầy người lạ mặt, đóng lời chàng nói, thiếp thấm khen chàng là một người can đảm và khôn ngoan. Mà phàm người ở đời, thì phần số trời cao đã định trước rồi, thiếp ước rằng chàng hãy vâng ý trời mà chịu lấy cây phần trời định cho chàng. Nay chàng gặp thiếp đây, thì tuy chàng lâm nạn, mà từ đây chàng đủ vật dùng, chẳng thiếu món chi. Xứ nầy tên là xứ Phế-a-xiêng, còn thiếp đây là con gái vua xứ nầy, là Anh xi-mỹ, lòng đạ rất quảng đại.

Công-chúa lại kêu mấy nàng hầu lại mà nói rằng : chúng bây hãy lại đây, người nầy không phải là kẻ nghịch của chúng ta đâu. Vốn là một người bị rủi bể mà chúng ta lo lắm cho người thì mới phải lẽ. Những người oan nạn mà tới chúng tả như vậy là trời xuôi khiến cho gặp chúng ta đặng chúng ta làm phước, và những đều phải mà làm cho người mắc nạn thì lấy làm đẹp ý trời lắm. Vậy thì chúng bây hãy dọn rượu và đồ ăn cho người ăn từ tế, rồi chỉ chỗ cho người tắm trong sông, chỗ khuất gió.

Mấy nàng hầu dọn rượu thịt cho U-lích ăn uống no nê rồi lại đề trên mé sông một cái mũ và một cái áo với dầu dựng trong bình vàng, là chỗ chàng U-lích sẽ tắm gội. Mấy nàng hầu chỉ chỗ cho chàng tắm, rồi kéo nhau đi xa xa mà ngồi với công-chúa.

Chàng U-lích tắm gội sạch sẽ rồi lên thoa dầu và có sẵn quần áo tử tế để tại đó, chàng mặc vào mà đi tới cám tạ công-chúa và ngồi riêng ra chỗ cách xa một đỗi.

Công-chúa xem chàng lúc ni thấy rõ ràng một đứng trượng phu, doan trang mĩ mạo, thì đã động lòng, nên nói với mấy nàng hầu rằng : ta tưởng người nầy mà lạt tới đây, nào có phải là trái thửa ý trời. Khi nầy ta trông người thờ hèn lắm, mà bây giờ đây, tắm rửa rồi, ta lại thấy người là một đấng trượng-phu, như người tiên cảnh vậy. Ta vái trời cho người như vậy sẽ gọi là chồng ta, mến xứ nầy và ở đây luôn luôn. Vậy thì chúng bây hãy dọn đồ ra cho người ăn thêm nữa cho thiệt no lòng.

(Sau sẽ tiếp theo)

SAIGON — IMP. DE L'UNION — TIRAGE 5,500 EXEMPLAIRES — L'Administrateur-Gérant : HUỲNH-TẤN-CỦA

Tirage à : 1120 ex
Saigon le 21/7/22